

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 19. decembra 1857.

Od sive ajde kaj.

„Te baže ajda se je letos, ker se je povsod le po malem piče za živino nakosilo, kaj dobro obnesla. Od 11. aprila do konca julija tekočega leta nismo imeli dežja, da bi bil zemljo dobro premočil. Detelja je bila slaba; že o prvi košnji se je slabo obnesla, pri drugi je pa skorej prav nič ni bilo. Zato sem pa 30. dan majnika en oral zemlje, kjer je lani rež rastla, dal s sivo ajdo obsejati, da bi k semenu prišel. Sred julija sem drugo njivo pognojil in sem na-njo sive ajde za srovo klajo posejal. Akoravno je suša hudo pritiskala, se je vendar le ajda kaj dobro obnašala in rastla, da je jo bilo lepo viditi, in ker smo imeli nekterekkrat dež, je bila košata da kaj; cvela je neizrečeno lepo in izrastla 4 čevlje visoka in še čez. Ker se dá ta ajda že prav zgodaj spomladi sejati, kakor hitro zmerzovati neha, in se od 3 do 4 tedne zaporedoma do mesca julija seje, zato je pa tudi prav koristna in zasluži, da bi jo kmetovavci bolj pogostoma za sirovo klajo sejali. Temu še boljši je, ker ji je vsaka zemlja dobra, naj je težka ali lahka; živina jo kaj rada je, in ji tudi prav dobro tekne, posebno pa molznim kravam.“

Tako piše iz Honske vasi v Anhaltskem pri Ketnu v septembru 1857 Fr. Raval, fajmošter.*)

Gospodarske skušnje.

(Nekega sadjorejca svet). On priporoča, da ne gré pešak mešancgarjev sejati, ker iz njih slabi in šibki divjaki izrastejo. Razun tega tudi svetje, da se morajo za zgodnje sadje peške tudi od zgodnjega sadja nabirati, za pozno sadje od poznega in za zimsko ravno tako od zimskega sadja sejati.

(Boljši jabelčnik kakor po navadi) se napravi po storjenih skušnjah nekega sadjorejca, da se ne samo popolnoma zrele jabelka za to jemljejo, temuč se morajo še kakošnih 5 do 6 tednov mladiti (goditi) v podzemeljskih jamah pustiti. Potem bo jabelčnik veliko močnejši in sladkeji.

(Če imaš kako zdravo, ne prestaro in močno tertó, ki slabo grojzdje rodi, znaš drugo žlahnejše pleme na njo cepiti). Tako cepljenje se pa le takrat priporoča, kadar kaka terta prav slabo jagodo rodi. Opravi se pa to cepljenje tako le: šibinico tertno z dvema zdravima očesoma, kakor pri grobarcah, odreži po strani, blizo spodnjega očesa zastavi ojster nožiček in zagojzdasto mladico kaka dva pavca na dolgo obreži, vendar tako, da ne boš saj en pavce pod očesom steržena načel. Na obéh stranéh moraš lup na cepiču pustiti, in tisto stran, ki pride na vunanjo stran, nekoliko debelišo od znotranje pušati. Potem odkoplji zemljo od tertnega debela, ter ga, kjer je najbolj okroglo, odreži ali odžagaj, ali v zemlji ali koj nad zemljo; preveži ga pa, preden ga prekolješ, da se ti ne

bo predaleč razklalo, potem še le ga razkoli in vtakni dve cepni mladiki, na vsako stran eno v tertno deblo. Kakor se po navadi drugo drevje cepi, tudi na tertni opravi. Zamaži rano dobro, in če je treba, jo znaš tudi ovezati z ličjem ali kako drugo rečjo, in zagerni vse skupaj zopet z zemljo. Če očesa gnati začno, odkerhni spodnje, da dobi zgornje več soka in bolj spešno raste. Najboljši čas tertne cepiti je, preden začnejo gnati.

Kmetijske drobtinice.

(Dvojno imenitno vino) je letošnje leto repate zvezde prirodilo. V vinskih krajih pravijo namreč, da je vino letošnjega leta 1857 vino leta 1811 in leta 1846 skupaj; ker 11 in 46 je 57. Številki saj kažete, da je to gola resnica!

Ljubljansko močvirje.*)

Svet, ki ga obsega sedanje ljubljansko močvirje, je prav za prav dolina, ki se razširja med Ljubljano, Verhniko, Borovnico in Igom, in je do treh milj dolga in čez miljo široka; zaperta pa je s hribi in griči na vsih stranéh, razun ondi, kjer stoji ljubljansko mesto. Hribje in griči v okolici so večjidel iz apnéenka, ki je z rujavo ilovico pokrit; enake lastnije so tudi griči, ki se po sredi močvirja vzdigujejo kot otoki, da se iz tega smé soditi, tudi v globočini je apnének; hrib, na katerem stoji ljubljanski grad, verh nad Šiško, in Golovec pa je iz pešenega in ilovnatga škerlovja. Močvirni svet kaže v dnu belo rumenkasto ali sivkasto ilovico in lapornico; nad njo je skorej povsod bolj ali manj debela, zló napojena črna perst, le poleg Iške vodni pesek in prod; potem sledi od dveh do sedmih čevljev debela šota, stvarjena iz mahú, ločja in drugih povodnih rastlin, in nad njo večjidel černo blato; po verhu pa se nahaja debela lega stlačenega mahú; na nekterih krajih po črnem blatu rastejo le redki šopki trave; so pa tudi sèmtertjè kraji, kjer bolj ali manj globoko pod mahom voda stoji ali tudi izvira, in jih jezerčne okna in okenca imenujejo. Nasprot pa suha planjava od Ljubljane proti Savi skozi in skozi kaže v dnu po enem do štirih sežnjev debelo vodnega kamnja, po verhu pa plitvo černe persti in apnéne ilovice.

Vsa planjava je bila pred nekterim časom takošno močvirje, verh tega je bila v mnogo krajih še preraščena z nizkim smrečjem, borovjem, jelšjem, brezjem in verbjem z resjem vred; težko je bilo torej človeku jo prehoditi, in mnogokrat se je kdo vderl, in je bil le s težavo izlečen, ali je celó poginil na nevarnim in goljufnim svetu. Kadar so pa po večjem deževju nastopile povodnji, se je vsa planjava pokrila z vodami, in čez in čez je stalo veliko jezero, ki se je v boljšem vremenu še le po enem ali po dveh mescih odteklo. Veliko oralov zemlje je po takem ležalo prazno in nerodovitno, in ni donašalo nikakoršnega dobička, razun kar so ga zadeli izurjeni lovci, ki so nevarne pota delali za obilno množino močvirnih in povodnih tičev, klju-

*) Kako je to, da se nam od nobene strani ne oznani, kako se je letos pri nas ta ajda obnašala, saj tako dolgo, dokler je ni slana vzela. Če bomo le zmiraj ptuje skušnje razglašali in brali, svojih domačih pa ne, Bogme! ne bo cvelo kmetijstvo naše!

Vred.

*) Iz danes pohvaljenega „Slovenskega Romarja.“